

"כסף ממסוקים"? הצעדים של נתניהו מדרדרים את ישראל לכאוס

הצעדים שראש הממשלה נוקט וגם אלו שהוא נמנע מלנקוט מעידים על אבדן דרך מדאיג • חלוקת שישה מיליארד שקל היא צעד רע והצמרת המקצועית מגלה מולו חולשה ואוזלת יד

ערן ישיבפורסם: 15:33 עד 16:01

ראש

הממשלה בנימין נתניהו / צילום: קובי גדעון, לע"מ

צעדי ראש הממשלה בנימין נתניהו והממשלה בימים האחרונים - הן האקטיביים, ובמיוחד חלוקת שישה מיליארד שקל לאזרחים, והן הצעדים שלא נעשו - מעידים על אבדן דרך מדאיג מאוד. ישראל מדרדרת לכאוס שלטוני-ממשלי כאשר הצמרת המקצועית מגלה חולשה ואוזלת יד.

חלוקת שישה מיליארד שקל היא צעד רע. זהו צעד פיסקלי, המהווה סוג של מיסוי שלילי בסכום קבוע. כיון שהסכום קבוע לנפש או משפחה, הוא אינו תלוי הכנסה או בעושר.

הוא אינו צעד המתמרץ יציאה לעבודה או שכירת עובדים או כל פעולה שתעודד את צד ההיצע שספג בקורונה מכה קשה.

הוא גם לא יסייע רבות לעניים, כי הסכום מתפזר על פני אוכלוסייה של מעל לתשעה מיליון איש ולא "ידגדג" לעשירים. הוא כן יגדיל את החוב הממשלתי. כלומר במקום לעשות משהו מועיל עם שישה מיליארד שקל מוציאים אותם לשווא. כנראה פרי פניקה ופרי ייעוץ קלוקל.

מדוע זה לא "הצנחת כסף ממסוקים"? במונח זה הכוונה למדיניות מוניטארית-פיסקלית משולבת שבה בנק ישראל מדפיס כסף כנגד אג"ח ממשלתי הנמכרות לז? ראוי לציין:

- גם בהדפסת כסף לא ראוי לממן צעד פיסקלי טיפשי ולא יעיל כנ"ל.
- בנק ישראל מיישם כבר ממרץ 2020 מדיניות השקולה לנ"ל בקנותו אג"ח ממשלתיות בעשרות מיליארדי שקלים.

• הבנק של אנגליה מדפיס בחודשים האחרונים ממש כסף לתוך חשבון של האוצר הבריטי.

• הצעדים הללו אסורים בשגרה עקב ניסיון רע איתם כמעודדי אינפלציה. אך התקופה הנוכחית היא של דפלציה ומשבר ראלי עמוק. זה חמור מהמשבר ביפן שהניע את בן ברננקי בתחילת שנות ה-2000 להציע מדיניות דומה, מה שזיכה אותו לשנים בכינוי helicopter Ben.

• אני הצעתי ומציע מדיניות זו במסגרת חוק קורונה מיוחד, הרשאה של הכנסת לבנק ישראל, למדיניות כזו בת 90 יום ובתנאי שתוקם ועדת מומחים של נציגי ציבור, בנק ישראל ומשרד האוצר שתנהל ההליך. כך היא תוכל להימנע מצעדים פופוליסטים ומזיקים כנ"ל.

באופן רחב יותר: הממשלה חייבת לגבש בדחיפות מדיניות בריאות ומדיניות כלכלית. לא נראה שאיש מחבריה מוכשר ומסוגל לכך.

לפיכך ראוי שיהיו כעת שר אוצר מקצועי ושר בריאות מקצועי. לידם ואיתם יכול לפעול קבינט קורונה של מומחים, למשל שני מומחי כלכלה ושני מומחי בריאות הציבור יחד עם

מנכ"ל האוצר והבריאות וראש אגף תקציבים שייעזרו במטות הקיימים בצבא, במשרד הבריאות, ובמל"ל.

המשבר הזה גדול בכמה מידות על נתניהו ועל שריו.

פרופ' ערן ישיב הוא חבר סגל בבית הספר לכלכלה של אוניברסיטת ת"א, יועץ לבנק אוף אינגלנד, ובעבר יועץ לבנק ישראל וראש התוכנית לכלכלה וביטחון לאומי במכון למחקרי ביטחון לאומי